

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 70.617 van 12 januari 1998
in de zaak A. 47.797/IX-607.**

In zake : Jacques MAES,
wonende te VLEZENBEEK,
Bekersveldstraat 3

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de
Minister van Justitie,
die woonplaats kiest bij
Advocaat bij het Hof van Cassatie R. BÜTZLER,
kantoor houdende te BRUSSEL,
de Villegaslaan 33-34.

D E R A A D V A N S T A T E , I X e K A M E R ,

Gezien het verzoekschrift dat op 30 juli 1992 werd ingediend namens Jacques MAES, substituut-krijgsauditeur, door zijn raadsman W. HENDRICKX, advocaat te Antwerpen, om de vernietiging te vorderen van het besluit van 9 juni 1992 van de Minister van Justitie waarbij hem de tuchtstraf van de censuur met berisping opgelegd wordt, tuchtstraf die van rechtswege de inhouding van een maand wedde tot gevolg heeft;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Adjunct-auditeur-generaal M. ROELANDT;

Gelet op de beschikking van 26 mei 1993 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 19 november 1997 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 8 december 1997;

Gehoord het verslag van de Eerste Voorzitter van de Raad van State G. BAETEMAN;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat W. HENDRICKX, die verschijnt voor verzoeker, en van Advocaat B. MAES die, loco Advocaat bij het Hof van Cassatie R. BÜTZLER verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur-generaal M. ROELANDT;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de gegevens van de zaak.

1.1. Op 24 april 1991 beëindigt Eerste Advocaat-generaal A. ANDRIES het tuchtonderzoek over verzoekers gedrag. Uit dat onderzoek blijkt dat Substituut-krijgs-auditeur J. MAES op een niet-passende wijze tussenkomt, in de uitoefening van zijn functie, om zijn echtgenote Mr. C. DEMEYER, zaken te bezorgen die haar toelaten op te treden als raadsman voor de Krijgsraad.

1.2. Dezelfde dag wordt het dossier door de Auditeur-generaal aan de Minister toegezonden, samen met een uiteenzetting van de zaak en zijn conclusie. De

Auditeur-generaal zet uiteen dat verzoeker ten tijde van de feiten in dienst was bij het krijgsgauditoraat te Neheim, dat hij in de loop van de maanden oktober 1990 tot maart 1991, herhaaldelijk misbruik heeft gemaakt van zijn positie om aan zijn echtgenote, Mr. C. DEMEYER, in de uitoefening van haar advocatenberoep bijstand te verlenen, hetzij door haar aan justiciabelen voor het militair gerecht aan te bevelen als raadsman, hetzij door haar instellingen en diensten van het krijgsgauditoraat ter beschikking te stellen, zodat Mr. C. DEMEYER in de Belgische militaire kringen in Duitsland bekend werd als "advocaat van het krijgsgauditoraat". Hij betoogt dat deze feiten blijken uit het verhoor van personen lastens wie een dossier was geopend door het krijgsgauditoraat en die telefonisch of persoonlijk door verzoeker werden aangesproken om zijn echtgenote aan te bevelen. Verder is bewezen dat verzoeker ongevraagd gedetineerden bezocht in de gevangenis, bepaalde personen op zijn kabinet uitnodigde, aan zijn echtgenote namen en adressen bezorgde, en mondeling zijn echtgenote aanbevoel, zelfs door het overhandigen van naamkaartjes. Hij vermeldt dat verzoeker trouwens bekend heeft rechtzoekenden te hebben opgebeld om zijn echtgenote aan te bevelen, en dat hij heeft toegegeven verkeerd te hebben gehandeld.

1.3. De conclusie van de Auditeur-generaal luidt als volgt :

"Overwegende dat het feit voor een magistraat van het openbaar ministerie misbruik te maken van zijn gezag om justiciabelen te beïnvloeden om zijn echtgenote als advocaat te kiezen en om de instellingen en diensten van het krijgsgauditoraat ter beschikking te stellen van zijn echtgenote ten behoeve van haar advocatenberoep, ongetwijfeld een zwaar verzuim uitmaakt van zijn ambtsplichten en een zware afbreuk aan de waardigheid van zijn ambt,

Overwegende dat door dit gedrag de heer Substituut-krijgsgauditeur Jacques MAES in de mening van zijn collega's en medewerkers zoals van de leden van de Belgische strijdkrachten in Duitsland en

hun gevolg, het moreel gezag eigen aan zijn functie verloren heeft,

Gezien de artikelen 404, 405, 414, 418, 420 van het Gerechtelijk Wetboek,

Behage het de heer Minister van Justitie aan de Koning voor te stellen de heer Substituut-krijgs-auditeur Jacques MAES te schorsen voor de duur van één maand".

1.4. Op 30 juli 1991 wordt verzoeker opgeroepen om op 9 september 1991 in persoon voor de Minister van Justitie te verschijnen ten einde gehoord te worden over de ten laste gelegde feiten.

De keuze van die datum na het gerechtelijk verlot moest de raadsman van verzoeker toelaten de verdediging van zijn cliënt voor te bereiden.

1.5. Op vraag van verzoekers raadsman wordt het verhoor verschoven naar 24 september 1991. Op 24 september 1991 wordt het verhoor opnieuw verdaagd, ditmaal op vraag van de Algemene Diensten van het Ministerie van Justitie.

1.6. Op 21 november 1991 stelt verzoekers raadsman nieuwe vragen, onder meer over het getal betichten verschenen voor de krijgsraad zonder advocaat tussen 1 januari 1990 en die datum, en hoeveel betichten door dezelfde advocaat werden verdedigd.

1.7. Op 2 december 1991 wordt een nieuwe datum voor het verhoor vastgesteld, namelijk 10 december 1991.

1.8. Op 3 december 1991 meldt de krijgsauditeur aan verzoekers raadsman dat de gevraagde gegevens niet ter beschikking kunnen worden gesteld. Op 5 december 1991 meldt dezelfde krijgsauditeur aan de Minister dat sedert 1 januari 1990, dat 273 betichten zonder raadsman zijn verschenen voor de krijgsraad en dat een bepaalde raadsman 120 betichten heeft verdedigd.

1.9. In de memorie die verzoekers advocaat op 10 december 1991 neerlegt, wordt erkend dat het aanbevelen van zijn echtgenote-advocaat aan militairen, strijdig is met de waardigheid van het ambt, zowel van de magistraat als van de advocaat.

Verzoekers raadsman betoogt evenwel dat het ter zake gaat over de privé-sfeer van de magistraat, niet over de wijze waarop hij zijn ambt uitoefent, dat hem nooit enig verwijt werd gemaakt over de wijze van uitoefening van het ambt, dat de opvang van het gezin Jacques MAES in Neheim onvriendelijk en oncollegiaal was, dat de werking van het krijgsauditoraat er slecht is, dat 50 % van de militairen worden gevonnist zonder bijstand van een advocaat, dat 40 % van de militairen ter zitting verzocht worden te verzaken aan de termijnen van dagvaarding, dat ca 50 % van de militairen die toch worden bijgestaan, door dezelfde advocaat worden verdedigd, dat de door verzoeker begane onvoorzichtigheid had kunnen worden vermeden indien de hiërarchische overheden hem collegiaal op zijn deontologische plichten hadden gewezen en dat het om deze redenen aangewezen is hoogstens een symbolische tuchtstraf uit te spreken.

1.10. Het proces-verbaal van verschijning, op 10 december 1991, ondertekend door de Minister en door verzoeker en zijn raadsman, vermeldt dat verzoeker, bijgestaan door Mr. W. HENDRICKX, in zijn middelen van verdediging werd gehoord.

1.11. Op 11 december 1991 wordt de Auditeur-generaal van het Militair Gerechtshof verzocht de juistheid van de cijfers na te gaan.

1.12. Op 18 december 1991 worden de gevraagde gegevens aan de Minister meegedeeld. De Auditeur-generaal voegt eraan toe dat de militaire betichten systematisch, uitdrukkelijk en schriftelijk worden ingelicht over de wijze waarop zij op de bijstand van een raadsman beroep kunnen doen, doch dikwijls (dat de betrokkenen) de mening zijn toegedaan dat deze bijstand te duur of niet onontbeerlijk is.

1.13. Op 14 mei 1992 stuurt de Auditeur-generaal aan de Minister van Justitie een herinneringsbrief ten einde in kennis te worden gesteld van de beslissing van de Minister.

1.14. Op 9 juni 1992 neemt de Minister van Justitie het bestreden besluit waarbij aan verzoeker de tuchtstraf van de censuur met berisping wordt opgelegd;

2. Over de gegrondheid van het beroep.

2.1.1. Overwegende dat verzoeker in zijn eerste middel betoogt dat de rechten van verdediging zijn geschonden omdat de uitspraak pas zes maanden na het verhoor op 10 december 1991 viel, omdat de verdediging mondeling is en ter zitting werd uitgebracht, zodat hiervan niets is overgebleven en omdat in het bestreden besluit zelfs niet wordt vermeld dat de feiten door de betrokkene werden betwist;

2.1.2. Overwegende dat de verwerende partij stelt dat dit middel feitelijke grondslag mist, dat verzoeker ruimschoots de tijd heeft gehad om inzage te nemen van het tuchtdossier, dat verzoekers raadsman een "korte memorie" én een dossier heeft kunnen indienen ter zitting van 10 december 1991, dat verzoeker derhalve niet kan volhouden dat door het verloop van de termijn, van zijn verdediging niets is overgebleven en dat geen

wetsbepaling voorschrijft te vermelden dat de feiten door betrokkene worden betwist;

2.1.3. Overwegende dat verzoeker in de memorie van wederantwoord erkent dat hij de gelegenheid heeft gehad het tuchtdossier in te zien en te bestuderen, doch dat zijn middel eigenlijk steunt op het tijdsverloop van zes maanden tussen de behandeling en de uitspraak;

2.1.4. Overwegende dat uit het overgelegde dossier blijkt dat het tuchtdossier dat door de Eerste Advocaat-generaal op 24 april 1991 aan de Auditeur-generaal is gezonden, 110 stavingsstukken omvat, dat verzoekers raadsman op 10 december 1991 een korte memorie heeft neergelegd, samen met een vijftiental stukken toegevoegd ten gunste van verzoeker, dat de Minister van Justitie na het verhoor op 10 december 1991 nog bijkomende informatie heeft gevraagd aan de Auditeur-generaal ter verificatie van de cijfergegevens die de advocaat van verzoeker had aangevoerd tijdens het verhoor, gegevens die door de Auditeur-generaal werden toegezonden op 18 december 1991, dat op 15 januari 1992 door de Algemene Diensten van het Ministerie van Justitie aan de Minister een samenvattende nota over de zaak wordt bezorgd, dat de Minister van Justitie op 3 juni 1992 aan de bevoegde dienst de inhoud mededeelt van het ministerieel besluit dat moet worden opgesteld voor de uitspraak van de tuchtstraf en dat het bestreden besluit zelf van 9 juni 1992 dateert; dat uit deze feiten blijkt dat iets meer dan vier maanden verstreken zijn tussen het ogenblik waarop het volledige dossier aan de tucht-overheid is bezorgd en de datum van haar beslissing;

2.1.5. Overwegende dat de tuchtoverheid verplicht is het nodige te doen zowel in het belang van de betrokkene, als in het belang van het bestuur, om de tucht-strafprocedure niet te laten aanslepen en er voor te

zorgen dat binnen een redelijke termijn een beslissing wordt genomen; dat als redelijke termijn moet worden aangenomen de tijd die geacht kan worden normaal nodig te zijn om een tuchtzaak, de eigen gegevens ervan in aanmerking nemende, zijn beslag te geven;

2.1.6. Overwegende dat uit de hierboven vastgestelde gegevens volgt dat verzoeker alleszins de tijd en de mogelijkheden heeft gehad om zijn recht van verdediging op wettige wijze behoorlijk te verzorgen; dat het verhoor zelf is uitgesteld op vraag van de advocaat van verzoeker; dat hij op 10 december 1991 zijn verweer heeft kunnen voorbrengen; dat de termijn die nodig was voor de beslissing niet manifest onredelijk kan worden genoemd; dat het dossier immers omvangrijk was en met grote omzichtigheid diende te worden behandeld gelet op verzoekers hoedanigheid van magistraat en de aard van de hem ten laste gelegde tekortkomingen; dat het eerste middel niet gegrond is;

2.2.1. Overwegende dat verzoeker in zijn tweede middel aanvoert dat de eerste overweging van het bestreden besluit niet te begrijpen is, daar er geen werkwoord in voorkomt;

2.2.2. Overwegende dat de verwerende partij van haar kant meent dat deze grief onontvankelijk is, daar verzoeker niet verduidelijkt hoe dit kan leiden tot vernietiging van het bestreden besluit en dat de overweging bovendien wel degelijk te begrijpen is als een louter verwijzing naar de tenlasteleggingen en het verslag van de Auditeur-generaal;

2.2.3. Overwegende dat verzoeker in de memorie van wederantwoord preciseert dat in deze grief het ontbreken van elke motivering omtrent het bewezen karakter van de feiten wordt aangevoerd;

2.2.4. Overwegende dat de eerste overweging van het bestreden besluit luidt als volgt :

"Overwegende de tenlasteleggingen zoals zij blijken uit het onderzoeksdossier en het voormelde verslag van de Auditeur-generaal";

2.2.5. Overwegende dat deze overweging moet worden begrepen als een uitdrukkelijke verwijzing naar het tuchtdossier en het verslag van de Auditeur-generaal die de grondslag zijn van de voorliggende tuchtprocedure; dat het tuchtdossier alle feiten bevat die verzoeker worden ten laste gelegd; dat deze feiten in de korte memorie die verzoekers raadsman op 10 december 1991 heeft neergelegd, niet worden weerlegd; dat integendeel erkend wordt dat verzoeker had moeten weten "dat hij ten privaten titel voorzichtig moest zijn en de indruk moest vermijden zijn echtgenote aan te bevelen"; dat bovendien deze en andere verzachtende omstandigheden in die memorie werden aangevoerd om "hoogstens (...) een symbolische tuchtstraf uit te spreken"; dat voor het overige vaststaat dat het optreden van verzoeker niet strookte met de waardigheid van het ambt van magistraat; dat dit middel dan ook moet worden verworpen;

2.3.1. Overwegende dat verzoeker in zijn derde middel aanvoert dat de bestreden beslissing niet vermeldt dat hij ter zitting de feiten betwist heeft;

2.3.2. Overwegende dat de verwerende partij terecht vaststelt dat verzoeker zijn eerste middel herhaalt; dat er overigens geen wettelijke verplichting bestaat die voorschrijft dat deze vaststelling moet worden gedaan; dat dit middel derhalve ongegrond is;

2.4.1. Overwegende dat verzoeker in zijn vierde middel aanvoert dat na het verhoor op 10 december 1991 blijkbaar bijkomende onderzoeksmaatregelen werden

bevolen, dat daarop een bijkomend verslag van de Auditeur-generaal is gevolgd, dat aldus een stuk werd toegevoegd aan het tuchtdossier waarvan verzoeker geen kennis heeft gekregen en dat deze werkwijze een schending inhoudt van artikel 424 van het Gerechtelijk Wetboek en van artikel 6.1. en 6.2. van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;

2.4.2. Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat verzoeker geenszins op grond van dat stuk is beoordeeld, dat de tuchtstraf uitsluitend steunt "op het dossier van een tuchtprocedure (...) overgemaakt op 24 april 1991 door de Auditeur-generaal" en "op de uiteenzetting van de zaak en de schriftelijke conclusie van de Auditeur-generaal van 14 april 1991", dat deze op 17 april 1991 concludeerde tot het opleggen aan verzoeker van een tuchtstraf van schorsing voor de duur van één maand, ervan uitgaand dat verzoeker een zwaar verzuim van zijn ambtsplichten heeft begaan alsmede een zware inbreuk op de waardigheid van het ambt heeft gepleegd; dat de verwijzing naar het bijkomend verslag van de Auditeur-generaal van 18 december 1991 bijgevolg niet de nietigheid van het onderzoek en van de bestreden beslissing tot gevolg kan hebben en dat de gegevens van het bijkomend verslag bovendien geen uitstaans hebben met de ten laste gelegde feiten;

2.4.3. Overwegende dat, zoals hiervoor werd vastgesteld, de bijkomende vraag van de Minister aan de Auditeur-generaal na het verhoor van 10 december 1991 enkel tot doel had de cijfergegevens die verzoekers advocaat had aangebracht over de werking van het Krijgsauditoraat te Neheim te verifiëren; dat deze gegevens op geen enkele wijze invloed hadden op het foutief gedrag van verzoeker, dat bewezen was en dat overduidelijk gebleken is uit de stukken van het tuchtdossier;

dat het antwoord van de Auditeur-generaal de Minister voorlichtte over het aantal zaken gevonnist zonder raadsman, de frekwentie van vrijwillige verschijningen, het aantal gepleite zaken per advocaat; dat deze gegevens niet meer konden verhinderen dat verzoeker door zijn optreden in ieder geval tekort is geschoten aan de waardigheid van het ambt van magistraat; dat dit middel feitelijke grondslag mist,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van verzoeker.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op twaalf januari 1900 achtennegentig, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	G. BAETEMAN,	eerste voorzitter van de Raad van State,
	A. BEIRLAEN,	staatsraad,
	J. SMETS,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

G. BAETEMAN.